

STUDENTEN-WEEKBLAD.

Redacteuren: J. W. Albarda, G. J. van den Broek, C. H. Douwes Dekker,
J. Gratama, G. D. Jordens, V. J. P. de Blocq van Kuffeler.

Dit blad verschijnt Donderdags, behalve in de vacantiën. De abonnementsprijs is f3,50, bij vooruitbetaling f3,— per jaar.

De jaargang loopt van 1 October tot 30 September. De prijs der advertentiën is 10 cents per regel.

UITGEVER:
J. WALTMAN Jr.
DELFT.

Inzendingen die Dinsdagmiddag 12 uur niet aan het redactie-adres zijn bezorgd, kunnen niet meer in het eerstkomend nummer worden opgenomen.

Het adres voor redactie en administratie is: Binnenwatersloot 33.

Abbé Daens.

Nu het vaststaat, dat abbé Daens ook hier ter plaatse zal optreden, en wel op Zondag 17 September a. s., des avonds 7 uur, in de Concertzaal van Stads Doelen, is het misschien goed, in de hoop dat vele studenten de vergaderingen zullen bezoeken, eens wat meer licht te werpen op de verhouding van dezen priester tot de overige bedienaren zijner kerk.

Wie Daens is en wat hij wil, zal wel overbekend zijn. Toch kan het geen kwaad een kort résumé te geven van 's mans doel, niet zoozeer om de lezers van dit blad voor te lichten, dan wel om te zorgen, dat de belangstelling in den abt niet verflauwe. Zooals men weet, is hij eerst de laatste jaren op den voorgrond getreden, en juist het feit, dat Daens op tamelijk hoogen leeftijd het gewaagd heeft de partij van het volk te kiezen, mag als oorzaak beschouwd worden, dat hij van den kant der Staats-Katholieken in België zoo hevig vervolgd is. Niet om daarmee te zeggen, dat een jong priester, die de democratie durft aanvaarden, geen gevaar loopt als ketter gesignaleerd te worden; doch de zwarte broeders weten maar al te goed, hoe een priester op jaren, welke altijd was een trouw zoon der kerk, beter bij machte is invloed op het volk uit te oefenen dan de eerste de beste jonge geestelijke. Voeg daarbij de logische, heldere voordracht en het innemend uiterlijk van den man en men begrijpt, waarom Daens aanhang moet verwerven onder de arbeiders en haat bij zijn collega's.

Daens is geen socialist, noemt zich demokraat en is één der oprichters van de „Katholieke Volkspartij” in België, nu ongeveer zes jaar geleden in het leven geroepen als een gevolg van de herziening der Belgische Grondwet en het verschijnen der „Rerum Novarum”. Deze pauselijke encycliek heeft verdeeldheid gebracht in het kamp der geloovigen, vormt tevens het fundament waarop Daens voortbouwt. Er zijn katholieken (helaas het meerendeel), die beweren den weg door Leo XIII aangegeven te bewandelen, maar zich verre houden van de daadzaken, welke de encycliek hun oplegt; doch ook zijn er, welke de woorden van uit Rome met alle energie in vervulling trachten te brengen en daarvoor zullen strijden met hun beste krachten. We kunnen abbé Daens vrijwel beschouwen als de leider dezer laatsten, als hoofd der Kristen-Volkspartij.

In ons land slieden de katholieke arbeiders nog, en de kapitalisten zorgden wel ze niet wakker te maken, en de kerk met de geheele geestelijkheid en Dr. Ariëns voorop trachtten met mooie phrasen het volk wijs te maken, dat zij de zaak van den arbeid dienden, dat zij nu eens waren de zuivere uitvoerders der Rerum Novarum.

En daar kwam Daens als plotseling van uit België mid-den in Twenthe vallen, Daens, de man, die beweerde, dat op politiek terrein de kerkelijke overheid geen bevel mag geven, de man, die onomwonden partij heeft gekozen voor de verdrukten tegenover het op uitbuiting beluste kapitaal, de man, die ondanks alles in staat blijkt zich te handhaven, die nu eens door daden wil toonen een waarachtig volgeling van Jezus van Nazareth te zijn, een ijverig propagandist voor de zaak der arbeiders.

Het bleek, dat onze brave Nederlandsche Katholieken zich op een handige? manier van den lastigen indringer wilden ontdoen; maar nu een waarschuwing van af den kansel, om toch vooral niet naar dien slechten Daens te gaan, juist het tegengestelde heeft gebracht van wat men wenschte, zal de geestelijkheid der Prinsenstad het wel niet wagen dezelfde manoeuvre uit te voeren, bang als zij is zich aan een tweesnijdend zwaard te verwonden.

Daens zal optreden voor de S. D. A. P. afd. Delft. Reeds dit toont ons het diepe verschil tusschen de Katholieken hier en in Twenthe. In Enschede en Hengelo toch ging de propaganda uit van eenige vooruitstrevende Roomsche arbeiders.

Dat het voor den abbé verkieselijker is door toedoen van geloofsgenooten op te treden ligt voor de hand en is van belang wat aangaat het tot stand komen van Kristen-Demokratische Clubs. De geloovigen zien nu eenmaal in elken socialist een godloochenaar, een mensch zonder zeden, ja, wat al niet meer. Vraag het maar eens aan Ariëns of Schaepman, of snuffel in een verloren uurtje in de kolommen van het „Centrum”. En nu geve men allerminst de schuld aan het volk, dat slecht ingelicht slecht oordeelen moet.

Enmaal de onmogelijkheid gebleken in onze stad katholieke arbeiders te vinden, die aan bewustheid tevens kracht en moed paarden om Daens bij ons in te leiden, heeft de S. D. A. P. het terecht haar taak geacht datgene te doen, wat geloovigen niet aandurfden. Wat ook het gevolg moge zijn van deze handelwijze, de sociaal-democraten kunnen gerust wezen hun plicht te hebben gedaan. Straks zullen ons de katholieken toonen, of zij fut genoeg bezitten om op de vergadering te verschijnen en moed genoeg om een aanval te wagen op de slaapkoppen van den „Volkbond” door het stichten van een Delftsche-Katholieke-Demokratische-Propaganda-Club. Dan kan ook een zekere Vereeniging, wier geboorte of bestaan ons niet onbekend is gebleven, het hare bijdragen tot het gelukken van dezen strijd. Of zij het echter doen zal? Ik betwijfel het. Men luistere slechts naar haar naam: „Katholieke Jongelingsvereen.” en wete, dat zij onder de hoede staat van een geestelijk adviseur. Waarom ik haar noem? Doodgewoon, omdat, naar ik meen, ook eenige studenten lid zijn der Vereen. en daar studenten zoo bij uitstek tuk zijn op vrijheid, wil ik ze altijd gaarne de plaatsen wijzen, waar die vrijheid hooge waarde bezit. We zullen afwachten, hoe vrij de heeren zich gedragen.

Wat wel het gevolg zal zijn van het optreden van Daens in Nederland. Dat de Katholieke kerk, die zoolang mogelijk haar schaapjes als één kudde wil vereenigd zien, niet kan verhinderen het zich splitsen van de broeders in den Heere in twee kampen, van kapitalisten en van arbeiders. Het is de klassenstrijd. Welke zijde de priesters zullen kiezen? Wendt slechts uw oog naar België en ge ziet, hoe men Daens bevuilt en bemoddert, hoe men hem verbiedt de mis te lezen in het openbaar, hoe men hem tot zelfs in de kinderen van zijn broer tracht te treffen . . . . en de vraag is beantwoord. De kerk, met al haar aanhang, is slechts één van de uitingvormen der hedendaagsche maatschappij. Zij wisselt met de maatschappij en is in een kapitalistische samenleving noodzakelijk kapitalistisch.

De geestelijken, gerecruteerd uit de gewone burgerlijke

menschenwereld, blijven burgerlijk en hebben geen reden zich daarover te beklagen. Veeleer zou in een betere maatschappij, gebaseerd op de waarde van den arbeid, hun positie minder kostelijk zijn. Kortom, bewust of onbewust, het eigenbelang speelt den katholieken parten en even hard als de Bourgeoisie bestrijdt haar zonen, die overgaan naar het leger der proletariërs, even standvastig zal de geestelijkheid zijn in het belasteren en afbreken van menschen als Daens, die de zaak van den werkman maken tot de hunne.

Maar de waarheid zal zegevieren. En ten spijt van de geheele Katholieke pers, ten spijt van warme? volksvrienden als pater Ariëns, zal in ons land gelijk in België ontstaan een Kristen-Volkspartij. En de sociaal-demokraten, die elken vooruitgang steunen, die weten te roeien met de riemen, welke ze hebben, zullen hun beste krachten geven voor het tot stand brengen dezer zaak. Zeker, hun overtuiging is niet die van priester Daens, die door zijn geloof beperkt wordt in zijn denken en handelen, maar als praktijk-mannen kunnen zij gezamenlijk optrekken tegen de uitbuiters van den arbeid.

Delft, 11 Sept. '99.

S. L.

Groentijd.

Ze zijn er weer die laffe kerels, die groenen niet letterlijk mishandelen, maar toch gemeen behandelen.

Ze zijn er weer die student-lö-vivatten, tintelend van getaptheid en beroerden humor, die al hun vuilheid laten belachen door groenen, dit gevend een humoristisch cachet. Natuurlijk houden of trachten zij groenen te houden na twaalf uur, op dagen dat de wet anders wil en nemen het middel van uit-vrijen-wil te baat; terwijl, zoo groenen tegenover hun een vrijen wil konden of durfden toonen, ze hun zouden ranselen, ranselen met al de kwaadheid van een geschokt, mishandeld mensch.

In een goeden groentijd is veel goeds. Onze opvoeding hangend tusschen en komend uit de tegenwoordige maatschappij is nu eenmaal zeer eenzijdig; ja is in zich zelf onzedelijk, waar ze ons niet opvoedt in en leert over intieme kwesties, rakende het geslacht, verband houdend met hartstocht. Onze opvoeding op de hogere burgerscholen is beter, de invloed van het liberalisme deed er zich streng gevoelen, ze werd wetenschappelijk en daardoor zoekend en leerend over alles, wat met natuur en wetenschap samenhangt, daaruit voorkomt.

Zoo leeren wij daar de deelen van een bloem, hooren van meeldraden, stampers en stuifmeel; en wetenschappelijk, dus zakelijk krijgen we een begrip van de bevruchting en het zaad bij planten.

Maar onze opvoeding! neen, zij waarborgt door onze jeugd ons niet, dat wij de meest intieme zaken, betrekkelijk het geslacht en samengaan van menschen, niet later zullen moeten hooren uit den mond van bedorven studenten of onwetende bruten, die het niet alleen grappig, maar heerlijk vinden te praten over zulke intimiteiten in een taal, waar wij van walgen.

Van walgen, zeg ik, want 't is walgelijk dat nu reeds meerdere groenen met 't idee rondloopen, dat studenten in 't algemeen houden van vuile, gore, op zijn minst dubbelzinnige praatjes en slechts daarom met hen, over door hen genoemde „onzedelijke” onderwerpen komen te praten. Wie geeft hun dit idee! Die laffe, getapte lui.

Een goede groentijd, en nu kunnen wij een oogenblik 't prettige voelen dat er meer en meer menschen komen die daarnaar helpen streven, een goede groentijd zou den groenen opvoeding bijbrengen. Zij zouden dan kunnen hooren van meer ingewijde, in ieder geval van strenger en verder dan zij zijnde en denkende menschen, hoe deze leefden en tot denken kwamen, hoe deze leven en oordeelen en zij werden de kolf, waarin het destillaat neersloeg, verdampft uit het zich-gevend gemoed van de anderen. Een proces dat mogelijk om kon slaan, waar de naiviteit van velen den studenten ook leeren kon, en er zouden oogenblikken of langere tijds gedeelten komen, waarin in den student en in den groen zou liggen, het zich tot elkaar aangetrokken voelen; 't gevoel van 't hooge wat er is in het begrip elkaar te moeten steunen, elkaar te kunnen helpen; 't zalige van 't geven, 't zalige van de absorbtie.

We zouden dan krijgen het wicht van de moraliteit;

bij-omstandigheden en afstand zouden vervallen, klein-geestige bruutheid zou plaatsmaken voor zachte gezindheid en er zouden twee menschen tegenover elkaar zitten, waarvan de eene uit den aard der zaak zou polsen en de vrager of verteller zou zijn, maar waarin de ander, niet werd aangezien als minderwaardig, maar als nog nauwgetogen jongen man, tegenover wien het plicht is van anderen hem te helpen en te zeggen wat zij klein en onvolledig of nog onaangeroerd in hem vinden, te zeggen wat de redenen zijn van gevonden eenzijdigheid en onvolledigheid en hem mede te deelen, hoe anderer leven is en waar de diepte en breedte is te vinden voor des jongen-mans ontwikkeling. Deze plicht zou zwaar zijn, de verantwoordelijkheid groot; maar gesprekken gevoerd in groote eerlijkheid hebben de verantwoording in zichzelf.

Toen ik begon te schrijven, was mijn plan om eens danig te zeggen, dat 't laf is, groenen te duwen, te stompen, te tarten en te dreigen.

Dat 't laf is groenen met bier te gooien of beenen op de schouders te leggen, dat 't laf is te schetteren en te schelden zonder noodzaak en dat 't gunstigst van dit alles is, dat ernstige studenten nog duidelijker zien bij welke types ontstentenis van moraliteit en intellect is waar te nemen. Schrijvende liet ik het direct na. Ik dacht aan een paar gevallen, waarin studenten dit alles (en ik ook) dikwijls wilden verdedigen met „wij geven dan eenige zelfstandigheid”; iets waartoe ook flauwe, laffe vragen konden bijdragen en nu zeg ik nog maar één ding: stel dat studenten een gewoon-burgerlijken omgang met groenen in 't leven riepen, maar zich er toe bepaalden en ophieven aan deze jonge menschen een begin van ontwikkeling en willen-nadenken bij te brengen en gingen aanvullen op de met 't onderwerp strookende manier wat hun opvoeding of jeugd hun helaas in basis onthield; het corps zou er wel bij varen. De getaptheid en misplaatste of quasi studenticositeit zou verdwijnen en de doorschnitt-student zou een degelijk type worden, die er prijs op stelde zijne moraliteit te verbeteren en de noodzaak voelde rond zich te kijken om zich te ontwikkelen en begrippen te krijgen over recht en billijkheid.

W.

Eene Opwekking.

Een ijskoud hagelbuitje dat me vanmiddag kwam opschrikken onder het lezen van een mooi boek en me uit den zonnigen tuin naar binnen joeg, herinnerde mij eraan dat ik eene taak nog niet had vervuld. Toevallig was ik juist bezig te lezen het nieuwe boek van Anna Kaulbach „Levensdoel”, een boek dat ik een ieder durf aanbevelen. En in dien roman had ik juist gelezen, over eene „comedie-voorstelling met bal na” om geld te verkrijgen voor eene naaivereniging, waarin de heldin eene groote stuwende beweegkracht is. En het is juist deze stuwkracht, die ontevreden is over de manier waarop het noodige geld moet verkregen worden. Zij vindt het bespottelijk dat menschen een duur eentrée betalen en veel geld voor een souper uitgeven terwijl daarvan maar een gedeelte in de kas komt.

Nu weet ik dat hier in Delft verscheidene tegen eene fancyfair zijn juist om die reden en dezen zou ik nog eens willen toevoegen... „maar enfin het is een manier om aan geld te komen voor de armen” (blz. 181, Levensdoel.) En ik zou er bijvoegen helaas anders geven de menschen hun lieve geldje niet. Het is beter dat er van f 10.— zes aan den restaurateur en f 4.— aan „Armenzorg” komen dan dat ze alle tien bij den restaurateur belanden. Laat het ernstige besef dat het voor de vereniging „Armenzorg” is hen een aansporing zijn er heen te gaan.

Voor de pretmakers onder ons zal de vermelding van het programma wel voldoende aansporing zijn Zaterdag 16 September a.s. op te trekken naar de Stads Doelen en niet te ontbreken op een feest welks finantiëel welslagen nauw samenhangt met de kas der vereniging, en zóó met de leniging van de allerergste nooden onder de proletariërs, den roep om eten, vuur en kleeding.

Op het programma staan o. a. concert, bal, kleine voorstellingen in de comediezaal, kermesse d'été, tableaux-vivants, verloting, bij gunstig weer bal champêtre en dat alles in de Stads Doelen. Men beweert dat des D. S. C.'s poëet weer een paar voordrachten gaat houden.

Laat de commissie van uitvoering, de dames de Vries van Heyst, Telders, van Berckel, Hartman, Küller, Knuttel, Petter, Reverman en Tutein Nolthenius met goedgevulde handen de opbrengst kunnen storten in de kas van „Armenzorg“.

Op de Soc. Phoenix bestaat gelegenheid entreekaarten en loten te nemen.

D. T.

Ter overweging.

De staathuishoudkunde houdt zich niet alleen bezig met waarden, ruilmiddelen en in vrijheid gesloten contracten, maar het is ook wel degelijk haar taak een studie te maken van het menselijk leven in al zijn behoeften.

Hoe kan men er over redetwisten hoe lang een man of vrouw kunnen arbeiden, zoo lang men het niet eens zal zijn, hoeveel uren de mensch iederen dag moet wijden aan het voldoen zijner behoeften als mensch in den volsten zin des woords?

De arbeid en het loon te stellen boven de behoeften van het menselijk en huiselijk leven is een ontkenning van het allereerste beginsel der samenleving. Niet de mensch is er om de productie, maar de productie is er om den mensch.

Wat beteekent de welvaart der industrie, de telkens vermeerderde cijfers van statistieken en handelsbeweging, wat beteekent de groote som der productie, wanneer de allereerste producenten met uitgeleerde lichamen en holle gezichten rondlopen en slechts één gedachte hebben, den hongersnood te ontgaan?

Ik weet niet in hoeverre de twintigste eeuw een ideaal maatschappij zal weten tot stand te brengen, maar zeker is het, dat zij belangrijke sociale hervormingen zal zien. En in de allereerste plaats zullen deze hierop gericht zijn den arbeiders, den allereersten producenten, een dragelijker levenslot te verschaffen. Men begint hoe langer hoe meer in te zien, dat het een schandelijke immoraliteit is, hen die in de allereerste plaats zorgen voor de vervulling der maatschappelijke behoeften, een leven te laten leiden, onwaardig een menschenleven genoemd te worden.

Men spreekt van het vrije arbeidscontract, de arbeiders accepteren vrijwillig de opgelegde arbeidsduur, de schandelijk lage loonen; maar als men wil zeggen, dat een man vrijwillig doet, datgene, wat hij slechts doet gedwongen door de bitterste noodzakelijkheid, dan heeft er nooit slavernij bestaan, daar elke daad van een slaaf toch ten slotte bestaat in het aannemen van iets minder ergs voor iets ergers.

Het is onmogelijk langer al die gruwzame kanten van het economisch bedrijf onzer eeuw te ignoreeren: het getal dergenen, die het bestaan der sociale quaestie een fictie noemen neemt voortdurend af.

Onder de werking van het fabrieksstelsel en de volledige toepassing van de concurrentie op de arbeidersmarkt werd het leven der arbeiders meer en meer ondragelijk. Langdurig dag- en nachtwerk, lage loonen, de voorkeur gegeven aan den arbeid van vrouwen en kinderen, het gemis aan gezondheidsmaatregelen in de werkplaatsen, walgelijke huisvesting, de verwoesting van het familieleven, ziedaar eenige resultaten van het stelsel van vrijen arbeid.

Ongetwijfeld zal in de komende eeuw een trapsgewijze opheffing geschieden der historisch gevormde ongelijkheden. Voor alle menschen op aard, voor allen moeten er meer gelijke kansen in het leven zijn; ieder moet gelegenheid hebben tot het ontwikkelen zijner krachten en gaven.

Onze maatschappij rust op gegevens uit het verleden, dus op ongelijkheid. Eerbiediging van wat verkregen is, door welke middelen dan ook, handhaving van verkregen rechten vormt de achtergrond onzer samenleving. Niet naar doelmatigheid, maar naar herkomst wordt gezien.

Geheel ons burgerlijk recht is een recht voor hen die iets bezitten, hij die slechts over zijn arbeid te beschikken heeft wordt telkens achteraf gezet.

Zoo leeft onze maatschappij thans in 't gareel der ongelijkheid. Al die levensvoorwaarden zullen echter veranderd worden, allerlei overgangen kunnen bij de maatschappelijke transformatiën denkbaar zijn, maar het einddoel zal wezen: meer gelijkheid in de condities van den levensstrijd der menschen.

J. P. L.

POLEMIEK.

Nogmaals de zaak Hogerhuis.

Nauw' is het Corpsleven opgestaan uit zijn zoeten vacantedommel en heeft een groote, steeds grootere schaar candidaat-leden zich aangemeld om minzaam gedonderd te worden, of, als wilde het ons leeren wat dondertaal is, daar verschijnt weer ons geliefd, ons gevreesd Studenten-Weekblad.

Gedachtig aan het spreekwoord van splinter en balk past de heer A. dit toe op een geheel volk. Wat, zoo roept hij uit, je ziet wel de Dreyfuszaak in Frankrijk maar de Hogerhuis-zaak in Nederland gaat jelui, bourgeois, niets aan hê. En in zijn heilige verontwaardiging over dit feit, en met het doel om het toch allen eens goed duidelijk te maken, wil hij een loupe opnemen en pakt hij... een tooneelkijker. En nu ziet hij het onrecht (?) vergroot; ja, zie maar, de Hogerhuizen moeten onschuldig zijn, dat is beslist zeker. En in woede ontstoken over die dames-en-heeren-klasse, die niet zien wil — laat hij zijn tooneelkijker vallen, raapt deze weder op, kijkt erdoor naar de Fransche zaak, maar — heeft hem per ongeluk omgedraaid, en ziet nu alles zoo klein, zóó klein; die balk der Fransche leger-justitie is heusch een splintertje geworden — Dreyfus slechts een misschien — onschuldig veroordeeld officier.

En dat alles terwijl de Hogerhuizen wettig zijn veroordeeld en Dreyfus niet.

Ik had eerst gemeend niet meer te moeten schrijven. Toch moeten mij nog een paar opmerkingen uit de pen.

De zin, volgende op de aangehaalde regels van P. L. Tak, behelst, voor hen die tusschen de regels door kunnen lezen, eene onwaarheid. Het „Alg. Handelsblad“, een der verafschuwde bourgeois-bladen, heeft hare lezers, o. a. door de plaatsing der brochure van P. A. Pijnappel, wel ingelicht.

Verder is onmogelijk der bourgeois-klasse een verwijt te maken van de advocaten-quaestie, (een zaak in den boezem der Hogerhuis-partij), zooals sommigen misschien zouden meenen, na lezing van het stuk des heeren A.

En eindelijk meen ik, dat, in de tegenwoordige omstandigheden (ik zei het van het jaar reeds op Debating), het revisie-proces moet worden afgewacht, en dus niet-handelen in deze niet gelijk is aan onverschilligheid.

W. J. N.

Antwoord aan W. J. N.

W. J. N. wil het toch maar niet gelooven dat er in de zaak-Hogerhuis een rechterlijke fout is begaan, dat de veroordeelden onschuldig zijn. Dit blijkt waar hij mij ten laste legt dat ik het onrecht (en daar zet hij dan een ? achter) vergroot zie, wanneer ik de Hogerhuizen beslist onschuldig oordeel. Dat W. J. N. er zoo over denkt zal wel hierdoor komen, dat hij de zaak-Hogerhuis niet voldoende kent om een opinie te vormen. En als dat zoo is heeft hij gelijk niet anderen na te praten, maar zich voorzichtig uit te drukken. Echter moest hij dan ook consequent zijn. Van de Dreyfus-zaak weten wij beide, de heer N. en ik, en misschien alle Nederlanders met ons, veel te weinig om een beslist oordeel te hebben. Wij weten wel dat er geknoeid wordt, dat de generaals geheimen verbergen, en Dreyfus stellig niet de hoofdman is geweest bij de spionage, maar of D. geheel onschuldig is, kunnen wij niet uitmaken. Dan zouden wij de geheele zaak nauwkeurig moeten kennen. Daarom noemde ik Dreyfus misschien, waarschijnlijk onschuldig.

Dat de heer W. J. N. de Hogerhuis-zaak niet kent behoeft echter voor mij nog geen reden te zijn om met voorbehoud mijn meening daarover uit te spreken. Ik ken de zaak meer dan genoeg om te durven zeggen dat de drie jongens beslist onschuldig zijn.

Afwachten, zegt W. J. N., tot de revisie komt, anders kunnen wij niet. — Maar afwachten veronderstelt belangstelling, W. J. N. heeft die een weinig (blijkbaar te weinig om de zaak eens goed te onderzoeken) maar zijne klasse heeft die absoluut niet. Dat blijkt te duidelijk uit de houding harer organen: *) de Rotterdammer en het Handelsblad. De Rotterdammer heeft over de Hogerhuis-zaak

hardnekkig gezwegen, het Handelsblad, ziende dat het getij verliep, heeft een oogenblikje de bakens verzet en het stuk van den heer Pijnappel opgenomen. Maar de vandaag-tot-dag-schrijver, die kolommen volschrijft over Holland's rechtvaardigheidszin en Neerland's „hoogen naam”, heeft nooit een woord ten voordeele der drie gebroeders gezegd, en schijnt zelfs niet te beseffen dat er voor zijn rechtvaardigheidsgevoel in 't eigen land heusch aanleiding genoeg is om zich gekrenkt te achten.

De zaak is en blijft dat de bourgeoisie, die zich zelf voortdurend prijst als bezittende een sterk ontwikkeld rechtvaardigheidsgevoel, over 't algemeen de gebr. Hogerhuizen maar kalm tusschen de gevangenis-muren laat verrekken, en de menschen, die hen willen bevrijden, niet zelden heeft verdacht gemaakt en tegengewerkt. En dat blijf ik haar verwijten, omdat ik weet dat de Hogerhuizen beslist onschuldig zijn.

A.

*) Ten overvloede haal ik nog aan uit de brochure van P. A. Pijnappel:

„Het is voor wie zijn land lief heeft geen trots gevoel dan te moeten zeggen dat het grootste deel van de Nederl. bevolking door het waarschijnlijk onschuldig-gevangen zitten van drie mannen ongeroerd is gebleven.

Maar blaam treffe de Nederl. pers, die haast zonder uitzondering de argumenten voor de onschuld der Hogerhuizen aan haar lezers heeft onthouden en de zaak heeft doodgezwegen of verdacht gemaakt, zooveel zij kon.

Uit de menigte voorbeelden, die zich op doet, neem ik er twee. Een aan de Nieuwe Rotterdammer ingezonden stuk, waarin kalm gevraagd werd, waarom over de Hogerhuiszaak stelselmatig nooit iets in dat blad werd medegedeeld, werd door dit orgaan geweigerd, zelfs aan een stukje waarin de naam der Hogerhuizen voorkwam, mocht geen plaatsje worden gegund..... voor dit gedrag kan ik geen verontschuldiging vinden. De pers heeft eenvoudig haar plicht om berichten, ook in zoover zij twijfel aan het gewezen vonnis konden wekken, ter kennis van allen te brengen, zonder eenige aannemelijke reden verzuimd.

Twee zeer betreuenswaardige gevolgen heeft deze houding gehad. Het groote publiek is er door van de zaak onkundig gebleven en velen hebben haar versleten voor enkel socialistische propaganda.”

Is de Hogerhuis-zaak belangrijk?

A. en vele anderen met hem beantwoorden die vraag met een volmondig ja. Maar laat men daarop de zeer natuurlijke vraag volgen: „Waarom?” dan splitsen zich de jazeggers in drie categorieën; de eerste zal zeggen: Wij zijn overtuigd dat er drie menschen onschuldig in de gevangenis zitten: wij kunnen geen onrecht zien, mee te werken aan hun verlossing is een plicht, de Hogerhuis-zaak is belangrijk omdat het een strijd tegen onrecht is.”

de tweede zal zeggen: „Wij zijn overtuigd dat er drie menschen onschuldig in de gevangenis zitten, wij zijn de partij van 't recht, wij zullen laten zien dat wij recht willen, en om dat te toonen is de zaak belangrijk”.

de derde: „Wij zijn overtuigd dat er drie menschen onschuldig in de gevangenis zitten, zij zijn veroordeeld door een klasse-justitie, de impotentie tot recht spreken van die justitie aan te toonen is een goed propaganda-middel ergo belangrijk” De tweede categorie is een zoodje gunstvan-'t volk-zoekers, wat die denken is absoluut onbelangrijk, hun oordeel dus niets waard.

De eerste en derde antwoorden worden gewoonlijk door dezelfde menschen gegeven en zoo is er een gevoels- en verstandredenen vereenigd. 't Zijn voornamelijk socialisten die zich met de zaak bezighouden, zij hebben de gevoels- en de verstandredenen. Is echter een gevoel dat hen doet opspringen bij een zaak als deze en betrekkelijk kalm laat bij de dagelijks voorkomende gevallen waarbij iemand door omstandigheden gedwongen een zgn. misdadig begaat, is dit gevoel wel een zuiver onafhankelijk gevormd rechtsgevoel of staat dit gevoel nog onder invloed van de burgerlijke moraal? Een zuiver rechtsgevoel wijst op alles waar onrecht is, vraagt niet of hier ook kans op succes is en elders niet, maar wanneer het iets ziet gebeuren waardoor dat gevoel gekwetst wordt dan strijd het er tegen, vraagt niet of het conventioneel of niet conventioneel is.

Wanneer de Hogerhuis-zaak als socialistisch propaganda-middel geschikt zou zijn dan zou er moeten kunnen worden aangetoond, dat alleen door een zgn. klasse-justitie de Hogerhuizen hadden kunnen worden veroordeeld, wat natuurlijk onmogelijk is, daar later ontdekte dingen de onjuistheid van 't vonnis hebben aangetoond; of wel dat

alleen wanneer er geen klassen-justitie was, revisie mogelijk ware, wat ook niet waar is daar revisie ook nu mogelijk is. De revisiewet heeft een opening aangevuld, de tegenwoordige rechtspraak is er door verbeterd.

De volksagitatie heeft niet de ongeschiktheid der justitie aangetoond, zij heeft daarentegen de tegenwoordige rechtspraak bevestigd. Zij toch heeft aangetoond dat de Hogerhuizen onwettig (d.i. tegen kapitalistische wetten) gevangen zaten. Zij heeft op een fout der justitie niet uit klassenhaat bedreven gewezen, en er 't hare toe bijgedragen dat die fout niet meer zou vóór komen. Zij heeft niet tegen 't wetten-systeem gestreden, maar tegen een verkeerde toepassing der wet. 't Volk treedt dus op als een macht, die in laatste instantie voor 't rechtvaardig uitvoeren der wetten, die 't bestaan der heerschende klasse verzekeren, 't volk versterkt dus die wetten, terwijl het tegen 't wetten-systeem moest strijden, al kan 't ook een enkele ervan overnemen.

Uit een verstandsoogpunt heeft alleen de heerschende klasse belang bij het hebben van de zekerheid dat er geen onschuldigen-volgens-haar-wetten gevangen zitten, belang ook bij 't aanvullen van elke leemte in de wet.

Uit een rechtvaardigheids-oogpunt zal ook alleen de heerschende klasse voor de Hogerhuizen alleen, niet voor andere veroordeelden opkomen, omdat alleen deze veroordeelden volgens haar burgerlijk gevoel onschuldig zijn, terwijl de andere volgens haar terecht gestraft zijn.

Alleen dus de z. g. n. bourgeois-studenten met liefde voor hun klasse of rechtsgevoel zouden de Hogerhuiszaak belangrijk moeten vinden. 't Zonderlinge is echter dat eigenlijk alleen de socialistische studenten eenige belangstelling toonen. Waarom?

v. d. B.

De tijd ontbreekt me nu nog iets te schrijven naar aanleiding van dit stukje. Ik verwijs echter den schrijver voorloopig naar „De Nieuwe Tijd” 1897/'98 pag. 275, en naar hetzelfde tijdschrift 1898/'99 Aflevering 3. Beide stukken van Van der Goes.

Ik kom er waarschijnlijk de volgende week op terug.
A.

RECTIFICATIE.

In het nummer van ons blad dat in Juli verscheen, schreef ik een artikel „Van der Goes—privaat-docent” dat de juridische faculteit der Amsterdamsche Universiteit met algemeene stemmen op één na (die van prof. Treub) had besloten tot het uitbrengen van een ongunstig advies betreffende het verzoek der studenten aan den Gemeenteraad om Van der Goes te benoemen tot privaat-docent.

Propria Cures maakte ons er op attent dat dit onjuist was. De juridische faculteit adviseerde gunstig, en besloot daartoe met op een na algemeene stemmen. Die eene tegenstemmer was natuurlijk niet prof. Treub, „die voortdurend op de meest loyale wijze de aanvraag heeft gesteund.”

A.

Berichten en mededeelingen.

Nog ingeschreven als Candidaat-leden van het Delftsch Studentencorps:

M. F. Tadema Wielandt.	
H. L. Enthoven, m.-i.	Wijnhaven 18.
B. H. v. d. Linden, w.-i.	Oude Delft 226.
E. J. W. de Munck Mortier, c.-i.	Voorstraat 80.
W. van Gorcum, w.-i.	Koornmarkt 20.
A. J. de Groot, c.-i.	
R. van Ammers, w.-i.	Choorstraat 29.

Totaal 135.

Voorloopig vrijgesteld van groentijd:

Teding van Berkhout.

Vrijgesteld tot Maandag 18 Sept.: Jac. Willekens.

CORPSVERGADERING op Vrijdag 15 September a. s., 's avonds te 7 uur, in de Natuurkunde-zaal der P. S.

Te behandelen: Inauguratie en Serenades.

(Zie Bijvoegsel.)

B I J V O E G S E L

behoorende tot het STUDENTEN-WEEKBLAD

van DONDERDAG 14 SEPTEMBER 1899.

ADVERTENTIEN.

TE HUUR:

een Zit-en Slaapkamer

huurprijs / 25,— per maand, pension naar verkiezing.
Adres bij den Boekhandelaar J. WALTMAN Jr.

TE HUUR:

Groote VOORKAMER

met Slaapkamer en suite.
Adres HYPOLITUSBUURT 8.

Gemeub. Kamers.

TE HUUR: twee flinke Voorkamers en twee
flinke Slaapkamers.
Te zien BINNENWATERSLOOT N°. 7.

Gelegenheid aangeboden tot KOFFIEDRINKEN.

Adres VERVERSDIJK 75.

Eene nette gelegenheid aangeboden
om degelijk en smakelijk te dineeren,
voor 6 à 8 Heeren.

Adres OUDE DELFT 128A.

SALON DE COIFFURE,

HYPOLITUSBUURT 37,

tegenover het Postkantoor.

Antiseptische behandeling.

Abonnement billijk.

Aanbevelend,

E. A. C. VAN HEEL, Coiffeur.

Café Restaurant

HOTEL „CENTRAL”, WIJNHAVEN 7.

Prima kwaliteit Consumptie.

PLATS DU JOUR 12—2 uur. DINERS van 5—7 uur.

Restaurant den geheelen dag.

FRANZISKANERBIER.

BRAUEREI ZUM FRANZISKANERKELLER.

LEISTBRÄU MÜNCHEN.

Uitstekende gelegenheid om te DINEEREN, ook
bij abonnement.

Levering van DEJEUNERS, DINERS en SOUPERS.

G. M. VAN DE SEIJP Hz.,

Cuisinier.

Briefkaarten met Stadsgezichten

in 39 soorten

à twee cents per stuk.

Uitgave van J. WALTMAN Jr., Delft.

POLYTECHNISCHE SCHOOL.

Bij A. E. KLUWER, te DEVENTER, verscheen:

Oplossingen der Wiskundige Opgaven

VAN DE

EXAMENS B

DER

Polytechnische School te Delft,
MET NIEUWE OPGAVEN

DOOR

G. J. VAN DE WELL,

Ingenieur, Leeraar aan de Hoogere Burgerschool te Delft.

— Eerste Deel. —

EXAMEN B₁.

Prijs / 3,25.

Een lijvig boekdeel in royaal 8° formaat.

De Schrijver zegt in zijn voorwoord o. a.:

„Het is mij in mijne loopbaan als repetitor meermalen voorgekomen, dat studenten, die overigens wel op de hoogte waren van de wiskundige vakken mijne hulp kwamen inroepen, omdat het hun totaal ontbrak aan de noodige handigheid om de theorie op mathematische problemen toe te passen.

Mijns inziens is het voor dergelijke jongelui veel beter om voor zichzelf te trachten de methode machtig te worden om een vraagstuk aan te pakken, dan te steunen op een ander, waardoor zoo licht de noodzakelijke zelfstandigheid verloren gaat.

Het is dan ook met dit doel voor oogen, dat deze oplossingen zijn samengesteld.

Dikwijls is de elegantste wijze van oplossen niet op den voorgrond geplaatst, als het mij voorkwam, dat er in den meer huishoudelijken weg meer methode zat en deze dus beter aan mijn doel beantwoordde.

De opgaven der beschrijvende meetkunde zijn volledigheidshalve opgenomen; oplossingen zijn er niet van gegeven, omdat er aan de Polytechnische School gelegenheid gegeven wordt zich in dit vak onder toezicht van den betrokken Hoogleeraar te oefenen en de épures het boek onnoodig duur gemaakt zouden hebben.

Een stel opgaven van gelijke kracht als de examenvragen, slechts van antwoorden voorzien, zullen, naar ik hoop, het boek in bruikbaarheid doen toenemen en het doen beantwoorden aan het doel, dat ik mij bij de samenstelling heb voorgehouden.”

Deel II voor de Examens B₂ ligt ter perse om nog deze maand te verschijnen.

Bij alle Boekhandelaren ter inzage te bekomen.

P. C. B. TEN BOSCH,

Magazijn van PIANO's en ORGELS.

OUDE DELFT 17, (Rotterd. Poort).

VERHUREN van PIANO's en ORGELS,

inruilen, repareeren en stemmen.

G. C. JENSE,
Boterbrug 8. Choorstraat 25.

WILHELMINA-RIJWIELEN.

Reparatie-Inrichting.

Grootste verhuurinrichting.
BILLIJKE PRIJZEN.

J. G. H. AHSMANN, Wijnhaven 20,

Engelsch Heeren Mode-Magazijn.

SPECIALITEIT IN

HEEREN HOEDEN.

GEKLEURDE OVERHEMDEN.

BOORDEN en MANCHETTEN.

ENGELSCH DASSEN.

REISARTIKELEN.

Salon de Coiffure,

G. SIEPMAN, — NIEUWSTRAAT 18,
ingericht naar de laatste eischen, wordt ten
zeerste bij H.H. Studenten aanbevolen.

HOTEL „BALKENENDE”,

Gelegenheid goed te **DINEEREN**,
prijs per abonnement f1,- per couvert

Beleefd aanbevelend,
T. J. H. v. ZWANENBURG.

Boekhandel J. WALTMAN Jr.,
Binnenwatersloot,

is voorhanden de zoeven verschenen:

VOLKSUITGAVE
van het prachtwerk

Indrukken van een Tótók.

Indische Typen en Schetsen
door JUSTUS VAN MAURIK.

Versierd met meer dan 250 fraaie Illustraties naar teeken-
ingen van JOHAN BRAAKENSIEK, NIEUWENKAMP e. a. en
naar oorspronkelijke photographische opnamen.

De prijs in geïllustreerden omslag zal zijn f 3,—. De
prijs in prachtigen, in kleuren gedrukten stempelband
zal zijn f 3,50.

VOORHANDEN:

eene prachtige sorteering

JAPANSCH EN CHINEESCH

KAMERVERSIERINGEN.

Vaste prijzen à contant.

MINERVA-BEELDEN,
hoog 85 cM.

LOUIS DRABBE,
Hypolitusbuurt. — DELFT.

AANBEVOLEN:

OVERVOORDE'S BESCHUIT.
OUDE DELFT 80.

Verschenen bij den uitgever J. WALTMAN JR.,
Binnenwatersloot,

ANALYTISCHE MEETKUNDE
in de ruimte,

DOOR

Dr. G. SCHOUTEN.

Prijs: f 2.—

TECHNISCHE BOEKHANDEL.

J. WALTMAN JR.

BINNENWATERSLOOT 33. -- DELFT.

STUDIEBOEKEN, door Studeerenden aan de Polytechnische School
benodigd, worden spoedig geleverd.

MAGAZIJN VAN SCHRIJF- EN TEEKENBENODIGDHEDEN.
BOEKDRUKKERIJ.